
DR. BRÜCKNER HUBA

EMLÉKTÁBLA AVATÁS BÁRDOS LAJOS SZÜLŐHÁZÁN

2018. április 20-án ritka nagy gonddal és szeretettel előkészített ünnepség keretében avatták fel az emléktáblát, mely hirdeti, hogy a budapesti VII. kerületben, a Damjanich utca 51-ben született és élt tíz éves koráig Bárdos Lajos zeneszerző, zenepedagógus, zenetudós és karvezető.

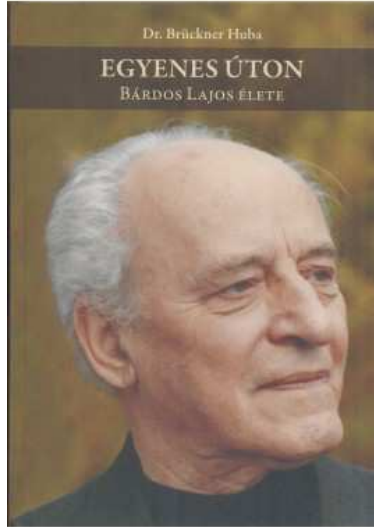
Vinczeffy Adrienné az érdem, hogy az ünnepségre sor kerülhetett. Amikor szombathelyi évei után – ahol a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán, majd a Nyugat-Magyarországi Egyetemen tanított és kórust vezetett – Budapestre költözött és lakást talált, még nem is gondolta, hogy milyen nevezetes ház lakója lett. Időközben számára is kiderült, hogy éppen abban a házban lakik, ahol Bárdos Lajos született. S ettől kezdve mindent megtett azért, hogy a ház korábbi

neves lakóját emléktábla hirdesse. Elkötelezett munkája meghozta gyümölcsét, saját és a Pannon Voices Vegyeskar, a VII. kerületi Önkormányzat, valamint a Bárdos Lajos Társaság anyagi hozzájárulásával egy gyönyörűen elkészített fekete gránittábla hirdeti a bejárati ajtó bal oldalán a ház híres szülöttének emlékét.

Az avató ünnepségen Vinczeffy Adrienne köszöntötte a megjelent sok érdeklődőt – köztük Bárdos Lajos négy gyermekét és a család több más tagját –, az ünnepségen szereplő kórusok énekeseit, karnagyait és a zenei életünk képviselőit. Utalt arra, hogy ami óta megtudta, hogy milyen neves házba költözött, szívügyének tekintette, hogy megszerezze az önkormányzat támogatását is a tábla felállításához.

A külső zajok csökkentése érdekében a ház belső udvarán tartott megemlékezés keretében dr. Brückner Huba beszélt Bárdos Lajos családjáról és munkásságáról. Elmondta, hogy ebben a házban élt idősebb Bárdos Lajos kohómérnök és felesége, Kauffman Anna öt gyermekével, akik közül Lajos a harmadik testvérként született. A család két fiúgyermeké Lajos és György zenét tanult, és később mindketten zeneszerzők és zenepedagógusok is lettek. A kisgyermekként csendes és elég félénk Lajos nagyon szerette a Városliget nyújtotta természet szépségeit. Elemi iskolai tanulmányait a közeli Aréna utcai (ma Dózsa György úti) iskolában kezdte meg. Kiváló tanuló volt. Akkor a legjobb jegy az 1-es volt, minden tantárgyból 1-es kapott, csak énekből volt 2-ese az első félév végén. Mint kiderült, a később abszolút hallású zenésznek gyermekkorában „kvintváltós” hallása volt, ezért sokszor egy kvinttel feljebb énekelte a dalokat, ezt értékelték a 2-es jeggyel.

Amikor a lakás már kicsinek bizonyult, a család a Kék Golyó utca 15/b-be költözött, amit csak azért tehettek meg, mert nem voltak babonások. Ugyanis az akkor újonnan épült ház minden lakása azonnal el is kelt, csak a 13-as számú lakás volt még eladó. (Tudjuk, hogy ma is a felvilágosult Egyesült Államok egyes szállodáiban a 12. emeletet a 14. követi, hogy minden vendégnek jó szerencséje legyen!) Bárdoséknak az a lakás is nagyon megfelelt. Deák Bárdos György egész életét ott élte le.

A 21. század technikai adottságainak megfelelően lézersugárral készült emléktábla felsorolja Bárdos legfontosabb tevékenységi területeit: zeneszerző, zenetudós, karnagy, zenepedagógus, a magyar zeneművészet nemzetközileg elismert, kiemelkedő alakja. A közelmúltban megjelent *Egyenes úton* című Bárdos Lajos életrajz szerzője, dr. Brückner Huba a táblán olvasható sorrendnek megfelelően mutatta be röviden Bárdos páratlanul gazdag és termékeny életútját. Szólt arról, hogy az elsősorban kórusműveiről híres zeneszerző körülbelül 800 művet írt, amelynek egyik fele világi, a másik egyházi tárgyú alkotás. Művei körében a vokális munkák mellett zenekari, valamint különféle hangszerekre (zongora, hegedű, brácsa, cselló) írt alkotások egyaránt megtalálhatók.

Vikár Sándor, Kodály Zoltán és Bárdos Lajos 1942-ben ([Wikipédia](#))

Zeneakadémiai diák korában már Kodály felismerte Bárdos egyedülálló adottságát a vokális zene világához, éppen úgy, mint a zenetudományhoz. Ő javasolta, hogy a Zeneakadémián Bárdos legyen a zenetudományi képzés meghatározó professzora. Javaslatainak helyességét nemcsak Bárdos zenetudós növendékeinek elragadtatott lelkesedése és tanáruk iránti tisztelete igazolta, de a nagyszámú könyv és tanulmány is, amelyeket a zenetudós Bárdos írt. Amikor negyven év zeneakadémiai tanítás után Bárdos nyugdíjazását kérte, legfőbb érve az volt, hogy „most már hagyjatok dolgozni, zenetudományi munkáimmal többet foglalkozni”.

Bárdos Lajos a Zeneakadémia tanári páholyában
([Mohayné Katanics Mária és a Szilágyi Erzsébet Női Kar | Filmek](#))

Mint zenepedagógus már frissen végzett zeneakadémistaként is csodát művelt a Verböczy (a mai Petőfi Sándor) gimnáziumi énekoktatásával, amit azután Harmat Artúr meghívására a Zeneakadémián folytatott. Az itt töltött negyven év alatt 14 tantárgyat tanított, legtöbbnek a tananyagát is ő dolgozta ki. Legkedvesebb területe a prozódia és a zenetudomány volt. Számos végzett növendéke rendszeresen visszajárt a Zeneakadémiára, hogy a Tanár úr előadásait később is hallgathassa. De az egész országot járva megszámlálhatatlanul sok előadást, továbbképzést tartott, segítette a kórusok munkáját, ahová hívták, ott segített.

Négy kórusnak volt karnagya (Cecília Kórus, Palestrina Kórus, Budapesti Kórus és a Mátyás-templom kórusa és zenekara). Énekesei rajongva szerették, keze alatt életre szóló zenei (és persze a közös éneklés örömeivel járó emberi) élményeket szereztek.

Ha a táblán több hely lett volna, felkerülhetett volna pótolhatatlanul értékes munkája a Magyar Kórus Kiadóvállalat élén. A kiadó öt zenei folyóirat mellett körülbelül 2500 kottát adott ki. Kevesen tudják, hogy Bartók és Kodály művei magyar kiadónál eleinte egyedül a Magyar Kórus kiadásában jelenhettek meg, ugyanis kizárólagos szerződéseik voltak külföldi kiadókkal, de mindketten nagyon örültek, ha műveik ennél a kiadónál jelennek meg, mert akkor biztosak lehettek abban, hogy a hatékony terjesztési rendszernek köszönhetően szerzeményeik az egész országban ismertek és hozzáférhetőek lesznek.

Bárdos az Éneklő Ifjúság mozgalom elindításával és folyamatos működtetésével segítette Kodály álma megvalósulását. Eredetileg a Magyar Kórus Kiadóvállalat által megjelentetett sok értékes, jól éneklehető mű bemutatására javasolta Bárdos Lajos felesége, Waliczky Irén, hogy azokat egy-egy koncert keretében több iskola énekkara adja elő. Az Éneklő Ifjúság elnevezés is tőle származik. A kezdeményezésből hamar országos mozgalom lett, amelynek célja nem a versengés, hanem a közös éneklés örömeinek megismerése és átélése volt. A mozgalom annyira vonzó lett, hogy még az Egyesült Államokban élő magyar közösségek körében is elterjedt. Így valóban igaz, hogy Kodály mellett Bárdos tette a legtöbbet az Éneklő Magyarország megvalósulása érdekében.

Ezért talán szimbolikus is, hogy az emléktáblát a Pannon Voices Vegyeskar segítségével lehetett megvalósítani, hiszen ha az együttes angol nevét magyarra fordítanánk, hívhatnánk őket Magyar Hangok, azaz Éneklő Magyarok Vegyeskarának is.

Az ünnepelt bemutatása után a Pannon Voices Vegyeskar és a Budapesti Lantos Kórus közösen adta elő Bárdos Régi táncdal című művét Gerenday Ágnes vezényletével. Ezt a koszorúk elhelyezése követte. A koszorúk nagy száma jelezte, hogy sokan örültek a ritka szép emléktábla felállításának.

De ezzel az ünnepségnek távolról sem volt vége, mert az ELTE Pedagógiai Karának pár házzal arrébb lévő épületében az összejövetel egy Bárdos műveket bemutató hangversennyel folytatódott. Ezen három kórus szerepelt: az Alsóerdősori Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium kórusa Pintér Eleonóra vezényletével, a Pannon Voices Vegyeskar (vez.: Vinczeffly Adrienne) és a Budapesti Lantos Kórus (vez.: Gerenday Ágnes).

Mindhárom karnagy Bárdossal kapcsolatos személyes élményeiből is felidézett néhány emlékezetes momentumot, és a Bárdos Múzeum számára adományozott féltve őrzött, Bárdossal kapcsolatos kincseiből. Ezek a visszaemlékezések,

amelyek rávilágítottak Bárdos egyedülálló pedagógusi tevékenységére és módszereire, vagy Bárdosnak a műveit bemutató énekkarokkal és karnagyokkal való baráti, a kölcsönös megbecsülésre épülő viszonyára, igazán meghitté és maradandóan emlékezetessé tették az ünnepi estét.

Pintér Eleonóra (a kép jobb szélén) és az erzsébetvárosi Bárdos iskola diákjai az avatási ünnepségen ([Alsóerdősori Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium](#))

Pintér Eleonóra vezényletével a Bárdos iskola diákjai a Rétrehívó kánont, a világszerte ismert és énekelt Tábortűznél című cserkészdalt és a Széles a Duna népdalfeldolgozást adták elő.

A Pannon Voices Vegyeskar a karnagyuk által összeállított Bárdos himnuszgyűjtemény három darabját énekeltek: Rex Clementissime, Surrexit Christus és Ascendit Christus. A húsvéti ünnepkörhöz is illeszkedő műsor Bárdos egyházi zeneszerzői művészetébe nyújtott betekintést Vinczeffy Adrienne vezényletével.

Vinczeffy Adrienne és Gerenday Ágnes

A Gerenday Ágnes vezette Budapesti Lantos Kórus A dal titka és a Csillagvirág című Bárdos műveket adta elő. Gerenday Ágnes visszaemlékezett kórusa és Bárdos közötti több évtizedes mély és sokrétű kapcsolatra. Az énekkart Bárdos tanítványa, Lantos Rezső alapította és vezette 1977-ben bekövetkezett haláláig. Bárdos több művét is a kórusnak ajánlotta. Amikor az énekkar 25 éves jubileumát ünnepelte, megjelent egy kiadvány, amely különböző szerzőknek – többek között Bárdos Lajosnak - a kórus számára ajánlott műveit tartalmazta. Ezen összeállításhoz Bárdos írt ajánlást, amelynek azt a részletét olvasta fel Gerenday Ágnes, mely minden kórusnak – így az esten szereplő énekeseknek is – szólhatna: „A ti lelketekben dal van, és ha dalra fakadtok, aki hallja, vele ujjong (mindegyik idézet Bárdos saját műveiből való), tudtok énekelni füttyös vidámsággal, könnyedén, kötetlenül, mint a rigók, és ha énekeltek, kimosolyognak az ibolyák, és ez a mosoly bearanyozza az életet. Tudtok énekelni mosolygó scherzóval, és tudjátok hirdetni a halálon is győztes életet. Énekeljetek hát, mert az ének ínség és háború helyett békét, teremt és örök harmóniát. Énekeljetek hát, és legyen a szívetek táján örökös tűzszivárvány!”

A nagyon meleg hangulatú estén minden szereplő kórus Vinczeffly Adriennről értékes zenei ajándékokat is kapott, közöttük egy hanglemezt, amelynek borítója emlékeztető alkalmakon és helyszíneken készült fényképeket mutat. Többek között azt, amely Vinczeffly Adriennet mutatja II. János Pál pápával, és amelyen csodálatosan a szent pápa aláírása is szerepel, de hogy az hogyan került oda, Adrienne maga sem tudja. Bárdos Ágota a férje által írt, nemrég megjelent Bárdos életrajzi könyvvel ajándékozta meg a karnagyokat.

Minden résztvevő, a Bárdos Társaság és a Bárdos család nevében köszönet illeti Vinczeffly Adriennet a felejthetetlen, emelkedett hangulatú avató ünnepség megszervezéséért és a szereplő kórusokat és karnagyait Bárdos szellemének és alkotói munkásságának felidézéséért.